

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 170
Podseria: opiekunki dzieci

IRENA SENDLEROWA¹

i uratowane dzieci

POLECANA/OMAWIANA KSIĄŻKA:

Anna Mieszkowska²: Dzieci Holokaustu. Historia Ireny Sandlerowej. Opracowała Anna Mieszkowska, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA, Warszawa 2004, 2007.

Temat odcinka jest śmiertelnie poważny. Dotyczy zagłady Żydów – Holokaustu. Jedną z osób, które przeciwstawiły się planowi Niemców była Bohaterka odcinka – Irena Sandlerowa. Omawiana książka jest wyjątkowa, bo na stronie tytułowej mamy frazę „opracowała Anna Mieszkowska”. Mamy tam fragmenty wypowiedzi Pani Ireny, krótką sztukę uczennic z USA itd.

Książka ma twarde okładki, jest zszywana, liczy 350 stron. Papier jest gruby, ma lekko pastelowy odcień. Słowo wstępne napisał prof. Michał Głowiński, sam będąc ocalałym. Na wyklejce mamy mur z ul. Krochmalnej w Warszawie. Przednia wyklejka ma Gwiazdę Dawida, a tylna ma w tym samym miejscu otwór, w którym widać

¹ <https://sprawiedliwi.org.pl/pl/o-sprawiedliwych/irena-sandlerowa/biografia-ireny-sandlerowej>; informacje na portalu SPRAWIEDLIWI

² <http://www.annamieszkowska.pl/>; strona autorki omawianej książki.

błękitne niebo z lekkimi chmurkami. Na przedniej stronie okładki mamy zdjęcie portretowe Bohaterki z młodości. Na tylnej stronie okładki jest (jedyne kolorowe) zdjęcie Heroiny z amerykańskimi nastolatkami i ich nauczycielem. Na początku książki mamy rozdziałik „Od autorki”, gdzie objaśnia ona genezę powstania tego dzieła. Książka jest ciekawie skomponowana, ułożona. Tak, tak układ nie jest chronologiczny. Strona 27: zdjęcie starej już naszej Bohaterki odbierającej medal **Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski** z rąk Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego³. Kolejne rozdziały budują jakby obraz impresjonistyczny Heroiny, z faktów, opinii, spotkań, zdjęć. Na przykład rozdział „Z kroniki 2003 roku” – wycinki, wrywki z gazet, zdjęcie z ambasadorem Izraela w Polsce Szewachem Weissem... Zdaje się, że Bohaterka jest znana, wydobyto Ją z otchłani zapomnienia po roku 2000 roku.

Urodziła się 15 lutego 1910r. w Warszawie, a zmarła 12 maja 2008 tamże, a więc już 15 lat temu. Przeżyła 98 lat, niewiele Jej do stu zabrakło.

Jej ojcem był Stanisław Krzyżanowski (1875¹–1917), syn Jana i Marianny z domu Krajewskiej, który był lekarzem. Matka, Janina Karolina Krzyżanowska z domu Grzybowska (1882–1944), była córką Franciszka Ksawerego i Konstancji z domu Zakrzewskiej, nazwiska świadczą o pochodzeniu ziemiańskim, szlacheckim (?). Ojciec należał do Polskiej Partii Socjalistycznej, wziął udział w rewolucji 1905 roku. Zatem miała wzory z domu rodzinnego, inteligentnego, o orientacji lewicowej w ówczesnym rozumieniu. Między innymi chodziło o pomoc będącym w potrzebie – co Ona sama rozwinęła od niebotycznego wręcz poziomu. Ze źródeł internetowych <<Ojciec z powodu zaangażowania politycznego miał kłopoty z ukończeniem studiów medycznych na Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim (ostatecznie studia ukończył w 1908 w Charkowie)>>. W 1909 roku wraz z nowo poślubioną żoną wrócił do Warszawy i podjął pracę w szpitalu św. Ducha.

Ona podobnie ‘Z KŁOPOTAMI’ ukończyła Uniwersytet Warszawski w czerwcu 1939 roku. Ledwo zdążyła – uzyskać dyplom studiów wyższych przed wybuchem II wojny światowej. Opóźnienie wynikało ze względu na Jej lewicową postawę i solidaryzowanie się z Żydami, sprzeciwiała się pewnym działaniom antyżydowskim na Uczelni. Była szykanowana przez pojedynczych profesorów, ale nawet przez Rektora. Przywrócił Ją do grona studentów prorektor, pod nieobecność głównego, który wyjechał w służbową podróż.

³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Irena_Sendlerowa; m.in. spis medali i orderów, w tym ORDER UŚMIECHU.

Atmosfera domu rodzinnego miała duży wpływ na działalność Ireny Sendlerowej w czasie okupacji. W Otwocku, bawiąc się z żydowskimi rówieśnikami, nauczyła się języka **jidysz**, co zapewne pomagało, wzbudzało ufność. Zatem miała potężny *background*, aby całym sercem i całym życiem włączyć się w działania Żegoty. ŻEGOTA to struktura/organizacja/agenda rządu polskiego w Londynie do zorganizowanego chronienia obywateli polskich, wyznania mojżeszowego.

Strona 39 rozdział „Co się zdarzyło w Uniontown?” – zdjęcie Bohaterki na tle plakatu; siedzi z czterema dziewczętami z małego wyżej wspomnianego miasteczka. Tu przechodzimy do wątku amerykańskiego historii – słowa i dane na plakacie: <<Polish Rescuer, Żegota, 1942-1943, **2500 children**>>. Nauczyciel historii zakwestionował dane (rok 1999), jakoby Ona przyczyniła się do uratowania (czasem próby uratowania) tylu osób/dzieci. Dziewczęta nie dały za wygraną, listownie skontaktowały się z Heroiną, Ona namówiła je do osobistego spotkania, ułożyła im trasę. Przyleciały do Polki z nauczycielem oraz kilkoma innymi osobami z rodzin. Napisały krótką sztukę, jest jej treść (po polsku), zamieszczona jako podrozdział w omawianym dziele. Trasę zrealizowano, oprócz Żelazowej Woli, bo nie starczyło czasu. Jest zdjęcie (str. 47) czterech dziewcząt gdy idą aleją między drutami obozu w Auschwitz, droga jest wysypana kamieniami, wydają one przerażający dźwięk. Eseista chodził po takich kamieniach tam i w Ravensbrueck. Ich wizyta stała się sensacją w mediach amerykańskich... W trakcie wojny listę dzieci ratowanych schowano w słoiku, dla przyszłej identyfikacji...

Generalnie w USA jest jakby inny system kształcenia, nie ma tyle o geografii świata co w Polsce. Spotkani Amerykanie nie znali historii Europy, a kompletnie historii napadu Niemiec na Polskę, czy o tym iż zginęło 6 mln Polaków, w tym 3 mln obywateli Polski, wyznania mojżeszowego.

Strona 48, dziewczynki z USA odegrały w Warszawie sztukę dla starych już Żydów, ówczesnie uratowanych, „cała sala płakała”.

Każdy musi sam sięgnąć do oryginału.

Jest to niezwykle ważne. Są informacje o znanych/wybitnych członkach/działaczach Żegoty – np. Władysław Bartoszewski oraz Zofia Kossak-Szczucka trafili do obozu zagłady w Oświęcimiu, Ona (Irena) aresztowana spędziła wiele miesięcy we więzieniu PAWIAK w Warszawie. Zwolniona, **była sanitariuszką** w czasie Powstania Warszawskiego. Są podane imiona i nazwiska innych działaczy Żegoty.

Zwróćmy uwagę np. w przypadku Zofii Kossak, Jej mieszkanie było chwilowym miejscem przekazywania Żydowskich osób dorosłych, do kolejnych miejsc ukrycia, Żydów przeprowadzała **Jej córka, która niedawno zmarła**⁴. W Bielsku grano po klubach jednoaktówkę, teatr jednej aktorki, o tym okresie i o pobycie w obozie. Eseista czytał kilka książek - życiorysów Zofii oraz Jej wspomnienia, oddzielnie z Auschwitz, oddzielnie z Wielkiej Brytanii, gdzie emigrowała po wojnie, dzięki temu iż była wykupiona z obozu. Eseista widział też wspomnianą jednoaktówkę. Obie z córką przeżyły Powstanie, córka była sanitariuszką. Muzeum Zofii Kossak, jest w pobliżu Bielska-Białej, w Górkach Wielkich. Zofia zmarła w Bielsku-Białej.

Na stronie 81 - wracamy na Uniwersytet Warszawski. Po jego ukończeniu Irena podjęła pracę w organizacji „Sekcja Pomocy Matce i Dziecku”. W gmachu **Wolnej Wszechnicy Polskiej** była centrala. Przewodniczącą sekcji była prof. Helena Radlińska (która jest Bohaterką innego odcinka naszej serii nr 166).

W rozdziale „Okupacja” mamy m.in. opis działań Niemców przeciwko Żydom. Warszawa należała do tzw. Generalnego Gubernatorstwa (utworzona przez III Rzeszę na podstawie **dekretu Adolfa Hitlera** z 12 października 1939r. z mocą obowiązującą od 26 października 1939r.). Władcą był Hans Frank rezydujący na Wawelu w Krakowie. W książce podano następujące daty (eskalowano szykany miesiąc po miesiącu):

- 01.12.1939 obowiązek noszenia opasek z Gwiazdą Dawida, to samo dotyczyło sklepów;
- 1940 utworzono Getto – Dzielnicę Żydowską w Warszawie;
- 16.11.1940 Getto zamknięto;
- 27.09.1942 Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom;
- 04,12.1942 Rada Pomocy Żydom – kryptonim Żegota;
- 19.04.1943 - 16.05.1943 Powstanie w Getcie Warszawskim.

Rząd Londyński wspierał finansowo organizację Żegotę, ale pieniędzy było za mało. Dalej mamy np. rozdział „Pamiętam o nich”, strona 167 „Dokąd kierowano

⁴ <https://odeszliodnas.ox.pl/odeszla-corka-zofii-kossak,29471>; informacja o śmierci córki Zofii Kossak.

dzieci” – między innymi do ochronek i szkół z internatem prowadzonych przez Katolickie Zgromadzenia Zakonne. Strona 171: „trwała wojna, [...] dzieci żydowskie nie mogły niczym wyróżniać się od dzieci polskich”. Uczyły się modlitw po polsku, uczestniczyły w mszach, przyjmowały komunię św. – nie było to świętokradcze, ale uświęcone celem uratowania ich życia.

Synagoga w Warszawie

Po przejściu na stronę lepszą – nadal groziła śmierć. Nadawano osobom nową osobowość, nazwiska, fałszywe papiery, fałszywe zaświadczenia chrztu, księża robili fałszywe wpisy.

Dla dzieci znajdowano rodzinę, która by je przygarnęła lub ochronę/sierociniec – te były od przed wojny (i dalej) prowadzone przez Katolickie siostry zakonne, różne zgromadzenia. Mamy w serii taką co zginęła (Odcinek 16), ktoś doniósł(?), był jakiś niemiecki szpieg (?), wyprowadzono ją z klasztoru. Do rozstrzelania nie musiała się rozbierać. Zidentyfikowana ją po habicie i różańcu. Znana jest sprawa rodziny Ulmów. Wykrycie faktu udzielenia schronienia pod własnym dachem groziło śmiercią dla wszystkich, kary wymierzano natychmiast.

Jest rozdział „Powstanie w Getcie”. Eseista uczestniczył w spotkaniu otwartym Gminy Żydowskiej w Bielsku-Białej dla uczczenia rocznicy tego wydarzenia. Pokazano film typu kreskówka z tego wydarzenia. Nie było przecież dokumentacji filmowej jak filmiki-kroniki z Powstania Warszawskiego. Twarze postaci były podobne do tychże BOHATERÓW. Część ostatnich bojowników uratowała się, wyszli kanałami, podstawiono ciężarówki (AK) – wywieziono osoby poza Warszawę, wśród nich np. Marka Edelmana.

Inne rozdziały to: „Jak siostra Jolanta ratowała dzieci z getta warszawskiego”, „Aresztowanie”, „Jezu, ufam Tobie, czyli sto dni na Pawiaku” – zaczynają się zawsze rysunkiem lub zdjęciem na całą stronę, tytuły są wypisane u doły takiej strony.

Polecam gorąco, aby poznać, aby przemyśleć, aby się nigdy nie powtórzyło ...

Strona 163: sposobów na wydostanie maluchów i dzieci z dzielnicy zagłady było kilka – wyprowadzanie na roboty poza terenem dzielnicy zagłady (młodzież), przez gmach sadu na ulicy Leszno, bo były dwa wejścia (???) jedno w getcie jedno po stronie „nie Żydowskiej” i inne. Byli policjanci w Getcie – oni pomagali w tych akcjach.

Po wojnie ---- oddanie dzieci rodzinom, krewnym, informacja o prawdziwym nazwisku, imieniu, wyznaniu – przecież niepraktykowanym. Pojedyncze osoby wybrały katolicyzm, widziałem film o księdzu. Przed święceniami wyznał

biskupowi, że ma tylko metrykę, ale nie był chrzczony, nigdy nie był u spowiedzi, choć przyjmował komunię św. Uzupełniono formalności, został księdzem....
Bohaterka z odcinka 159 miała inny sposób – razem z matką udawały katoliczki i mieszkały w „bezpieczniejszej” części miasta; udało się. Jak pisze - na Boże Narodzenie kupowały choinkę, ustawiały w oknie, grały teatr iż świętowano, aby wszyscy w okolicy byli pewni Ich religii. Ojciec umarł, ksiądz się zorientował o Ich statusie, bo bohaterka (jako dziewczynka) zrobiła błędy w popularnych modlitwach. Wyszedł. Obie z mamą myślały iż zadzwoni po Niemców. Wrócił, sfałszował wpis w księdze cmentarnej, w pogrzebie uczestniczyli tylko we trójkę. Jak przenieśli trumnę do grobu – autorka autobiografii z odc. 159 (Maria Orwid) nie podaje informacji.

Strona 265 „Czy pamiętamy? – Będziemy pamiętać”. No cóż, eseista chodził po Warszawie po miejscach związanych z II wojną światową, ale wydaje się nie było zbyt wielu zainteresowanych we wrześniu 2022r., na Pawiaku był tylko ojciec z synem, na Szucha byłem sam, w Cytadeli także jeszcze 2 osoby. Pracownicy muzeów informowali iż to wyjątkowa sytuacja. Na festiwalu Kultury Żydowskiej nie było „tłumów”, słyszałem uwagi od przygodnych warszawiaków iż bywało w poprzednich latach większe zainteresowanie tym wydarzeniem – zdjęcia w innych odcinkach.

W książce jest kilkadziesiąt nazwisk tych co przeżyli, są krótko zarysowane ich losy, są zdjęcia ze spotkań z Bohaterką.

Ona uczestniczyła w cyklicznych spotkaniach z młodzieżą – w późnej starości.

„Powojenne życie rodzinne” to rozdział, gdzie opisano małżeństwa Bohaterki, drugi mąż miał na nazwisko Sendler i pod tym nazwiskiem jest obecnie znana. Miała córkę i syna. Jest zdjęcie z wręczenia dyplomu „Sprawiedliwej wśród Narodów Świata” (1965 rok), okolicznościowe przy tej okazji, razem ze swoimi dziećmi.

Książka warta przeczytania, koniecznie trzeba poznać naszą Heroinę.

LINKI I PUBLIKACJE

- a. <https://aboutholocaust.org/pl/facts/kim-była-irena-sendlerowa-i-dlaczego-ratowała-żydowskie-dzieci-z-warszawskiego-getta>;
- b. <https://dzieje.pl/aktualnosci/107-lat-temu-urodzila-sie-irena-sendler-matka-dzieci-holocaustu>; z portalu DZIEJE.
- c. <https://wnaszejbajce.pl/irena-seria-komiksow-o-irenie-sendlerowej-wydawnictwo-timof-comics/>; seria KOMIKSÓW „Irena”.
- d. Anna Bikont: Sendlerowa. W ukryciu. Wyd. Czarne. Warszawa/Gorlice 2017.
- e. <https://sprawiedliwi.org.pl/pl/o-sprawiedliwych/irena-sendlerowa/siec-wspolpracownikow-ireny-sendlerowej>;
//sieć współpracownic naszej BOHATERKI – była jakby pierwszym trybem w wielkiej machinie...

Anna Mieszkowska – inne książki o Bohaterce:

Historia Ireny Sendlerowej. Wydawnictwo: Marginesy, Warszawa 2018.

Prawdziwa historia Ireny Sendlerowej. Wydawnictwo: Marginesy, Warszawa 2014.

DODATEK SPECJALNY

A. Eseista słuchał wykładów z fizyki dr Andrzeja Sycza na studiach na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Jego rodzice (w czasie Holokaustu) wychowywali jedną Żydowską dziewczynkę. Uratowała się. Potem, on dostał wraz z mamą dyplom „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. W czasie studiów o tym nic nie mówił.
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Sycz;).

B. Warto zobaczyć film „Polański, Horowitz. Hometown” (<https://www.filmweb.pl/film/Pola%C5%84ski%2C+Horowitz.+Hometown-2021-825127;>). Dwóch Żydów opowiada o swoim uratowaniu. Znany reżyser Roman Polański opowiada jak przygarnęła go rodzina z okolic Krakowa, pokazywał zdjęcia. Pan Ryszard Horowitz był w Auschwitz, jako kilkuletni chłopiec, Ciozia zobaczyła go na słynnym filmie nakręconym przez Rosjan, gdzie kilka zakonnic prowadzi grupę dzieci między rzędami drutów, po śniegu. Potem dzieci podwijają rękawy i pokazują numery. Ciozia cudem go potem odnalazła, w czasach bez Internetu, czy telefonów komórkowych!!!!

C. Ze wspomnień siostry babci eseisty – wiedziała o dwóch uratowanych grupkach – sąsiad zapisał się na Volksdeutscha. Rosjanie już mieli ich (jego rodzinę) w 1944 roku rozstrzelać, wyzwolicieli. Okazało się iż małżeństwo Żydów z dzieckiem zaświadczyło, że zwiększone racje żywnościowe, były potrzebne właśnie dla nich; m.in. dzięki temu ich uratowano. Rosjanie odeszli.

Druga grupa kilku młodych mężczyzn ukrywała się w piwnicy budynku szkoły. Opiekował się nimi woźny/pedel, który był też palaczem. Było to w Drohobyczu (dziś Ukraina).

D. Eseista oglądał wiele filmów na temat ratowania Żydów. Więzień Polak wyprowadził ukochaną Żydówkę z Auschwitz. Opowiadał, jak ukradł mundur SS-mana, znalazł rozkaz wyjścia – formularz, pracował w pralni. Wyszli, szli Wisłą w wodzie dla utraty śladów przez psy. Niestety rozdzielili się, ale oboje przeżyli i spotkali się po kilkudziesięciu latach!!!

Inny film to starszy pan opowiada o uratowaniu. Chronił go kolega na Pradze. Niemcy zabili jego ojca stróża kamienicy, gdzieś dalej. Zabito na miejscu kilku Żydów. Wtedy nasz bohater sam opuścił skrytkę, cóż musi zginąć nie chcąc narażać przedwojennego przyjaciela. Schwytany jechał do Auschwitz w bydłowym wagonie. Pociąg często stawał na długo. Powiększył dziurę w podłodze. Uciekł. Miał złoto wszyte w marynarce. W pierwszym domu kobieta pozwoliła mu się umyć, dała nowe ubranie, stare porąbane siekierą spaliła. Ogolony, czysty, z pieniędzmi w kieszeni - poszedł kupić bilet na pociąg. Dostał też kaszkiet, aby twarzy nie było widać. Jaki był kurs wymiany nie wspomniał. Jednak pojechał do przyjaciela po raz drugi, ten znowu go schował. Oboje przeżyli.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

Mural w Bielsku-Białej (mieście eseisty)

**Wannsee – Pałac. Miejsce Pamięci,
gdzie dygnitarze III Rzeszy opracowali plan zabicia Żydów
(plan ujmował bilans 11 milionów)**

Aby tam dojść trzeba przejść spory kawałek od metra, wzdłuż brzegu jeziora
(eseista nie lata i nie ma samochodu)

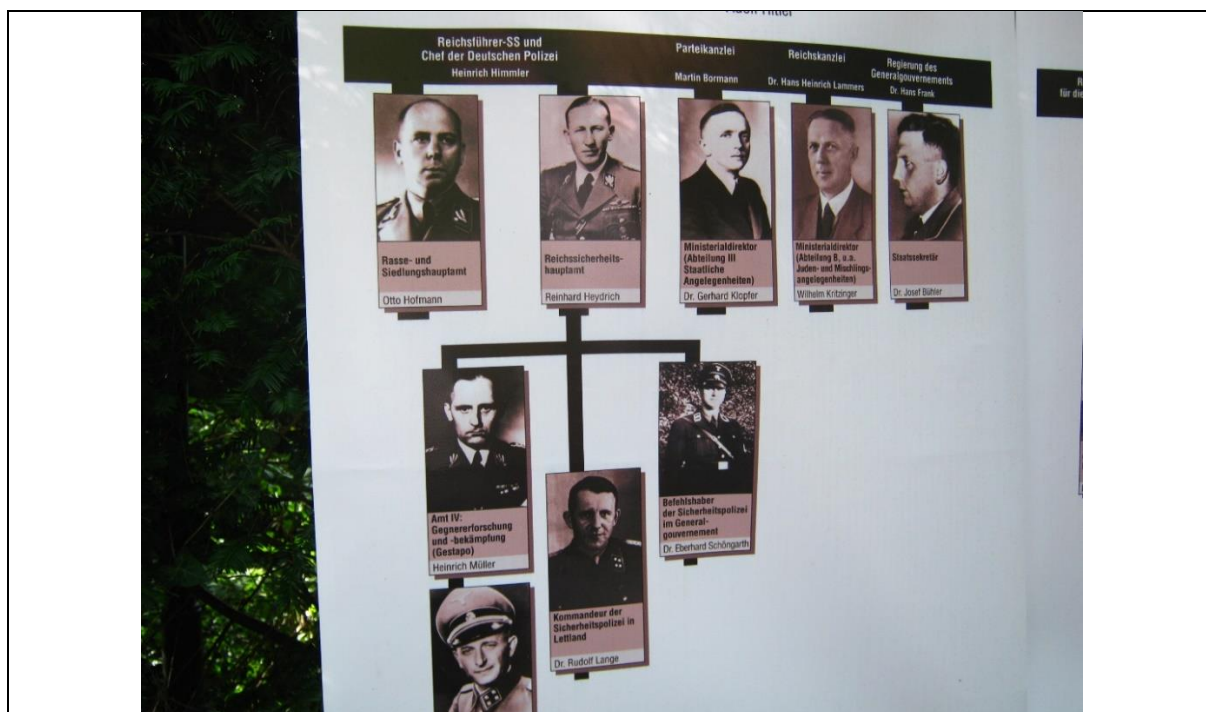

Wykonano tylko 12 kopii sprawozdania z tych obrad, jedna kopia cudem dostała się w ręce Amerykanów, dlatego znamy szczegóły, listę uczestników oraz ich wypowiedzi itd. Eseista oglądał dokument BBC nakręcony w tych pomieszczeniach – z fragmentami rozmów/obrad. Aktorzy byli idealnie podobni/ucharakteryzowani na oryginały.

Informacje są po niemiecku; eseista zna 4 języki obce, na szczęście także niemiecki.

U dołu Adolf Eichmann – wytopiony w Argentynie, sprowadzony do Izraela przez grupę komandosów – pracowników wywiadu. Eseista oglądał film dokumentalny, gdzie uczestnicy akcji opowiadali godzina po godzinie jak tego czynu dokonali!!! Eichmann został skazany na karę śmierci, kilku innych uniknęło kar. Reinhard Heydrich (2-gi od lewej, 1-wszy rząd od góry – został zabity w Pradze przez czeskich cichociemnych z Londynu (eseista też widział film o tej akcji).

Konferencja odbyła się w styczniu 1942, dopracowano strategię oraz metody mordowania.

Land	Zahl
A. Altreich	131.800
Dänemark	43.700
Ostgebiete	420.000
Generalgouvernement	2.284.000
Bialystok	400.000
Protektorat Böhmen und Mähren	74.200
- judenfrei -	
Estland	3.500
Lettland	34.000
Litauen	43.000
Belgien	5.600
Dänemark	165.000
Frankreich / Besetztes Gebiet	700.000
Unbesetztes Gebiet	69.600
Griechenland	160.800
Niederlande	1.300
Norwegen	
B. Bulgarien	48.000
England	330.000
Finnland	2.300
Irland	4.000
Italien einschl. Sardinien	58.000
Albanien	200
Kroatien	40.000
Portugal	3.000
Rumänien einschl. Bessarabien	342.000
Schweden	8.000
Schweiz	18.000
Serbien	10.000
Slowakei	88.000
Spanien	6.000
Türkei (europ. Teil)	55.500
Ungarn	742.800
UdSSR	5.000.000
Ukraine	2.994.684
Weißrußland aus- schl. Bialystok	446.484
Zusammen: über	11.000.000

Na liście, w części A – mamy tzw. Generalne Gubernatorstwo oraz Białystok; ostatnia pozycja 'BIAŁORUŚ bez Białegostoku' (Część B).

Trudno znaleźć to miejsce..... Wokół tylko mariny.

Warto tam pojechać, wstęp jest bezpłatny, płaci się za audio-gide'y – są w kilkunastu językach, Eseista był z bratem, nie było nikogo, nigdzie, był sobotni słoneczny poranek, byliśmy pierwszymi zwiedzającymi, gdy wracaliśmy pierwsze żaglówki wypłynęły na jezioro.

TRNAVA w Słowacji

Dalej (tuż obok) spotkamy inną byłą SYNAGOGĘ, w której dziś jest CAFE.

Profesorki Super-Babki

Nr 170

2023

tygodnik.tvp.pl/64846069/byly-najpewniejsze-z-pewnych-dzis-sa-gleboko-niedoceniane

Gmail YouTube Maps YouTube Maps

TYGODNIK Wydania Historia Cywilizacja Kultura Rozmowy Felietony

FELIETONY

Były najpewniejsze z pewnych, dziś są głęboko niedoceniane

🕒 piątek, 2 grudnia 2022 Udostępnij:

BARBARA SUŁEK-KOWALSKA

Pomocy zagrożonym zagładą Żydom udzieliły 363 wspólnoty z 63 zgromadzeń zakonnych, 259 siostr znanych jest z imienia i nazwiska, 42 otrzymały medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”, 12 zostało zamordowanych, 4 z nich zostały wyniesione na ołtarze – są męczennicami II wojny światowej.

tygodnik.tvp.pl/64846069/byly-najpewniejsze-z-pewnych-dzis-sa-gleboko-niedoceniane

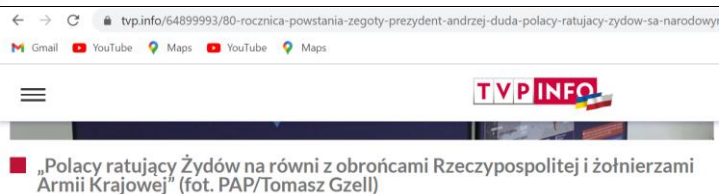
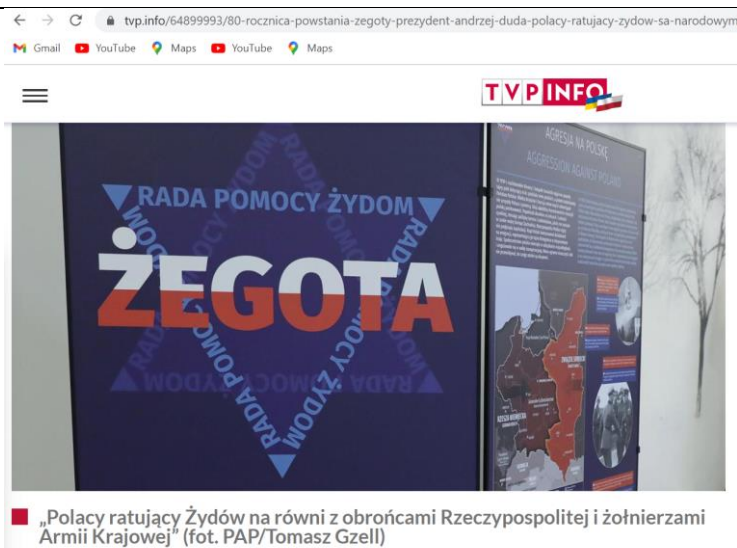
Maps YouTube Maps

TYGODNIK Wydania Historia Cywilizacja Kultura Rozmowy Felietony

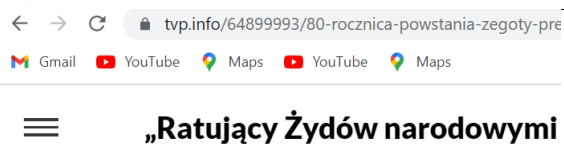
- Przecież oni wszyscy ze sobą współpracowali, Irena Sendlerowa była nie tylko kierowniczką referatu dziecięcego Rady Pomocy Żydom przy Delegaturze Rządu na Kraj („Żegoty”), ale i doświadczoną urzędniczką magistratu, czyli Zarządu Miasta – przypomina Alina Petrowa-Wasilewicz. A pamiętajmy, że mija właśnie 80. rocznica sformalizowania działań pod egidą tejże Rady, którą powołano 4 grudnia 1942.
- Sendlerowa wiedziała, że zakony są najpewniejsze z pewnych, bo nawet jeśli zabraknie im chleba i pieniędzy, to siostry i tak nikogo nie wyrzucą na ulicę – mówi Petrowa-Wasilewicz.

Przykładów więc nie brakuje i należy o nich pisać i mówić, żebyśmy mieli w żywej pamięci bohaterstwo polskich zakonnice, które w Polsce okupowanej przez Niemców i Sowiec umiały stanąć na wysokości zadania.

4-go grudnia 1942 powołano do działania organizację ŻEGOTA

Polacy ratujący Żydów podczas okupacji są naszymi narodowymi bohaterami na równi z obrońcami RP i żołnierzami AK – napisał prezydent Andrzej Duda w liście z okazji 80. rocznicy powstania Rady Pomocy Żydom.

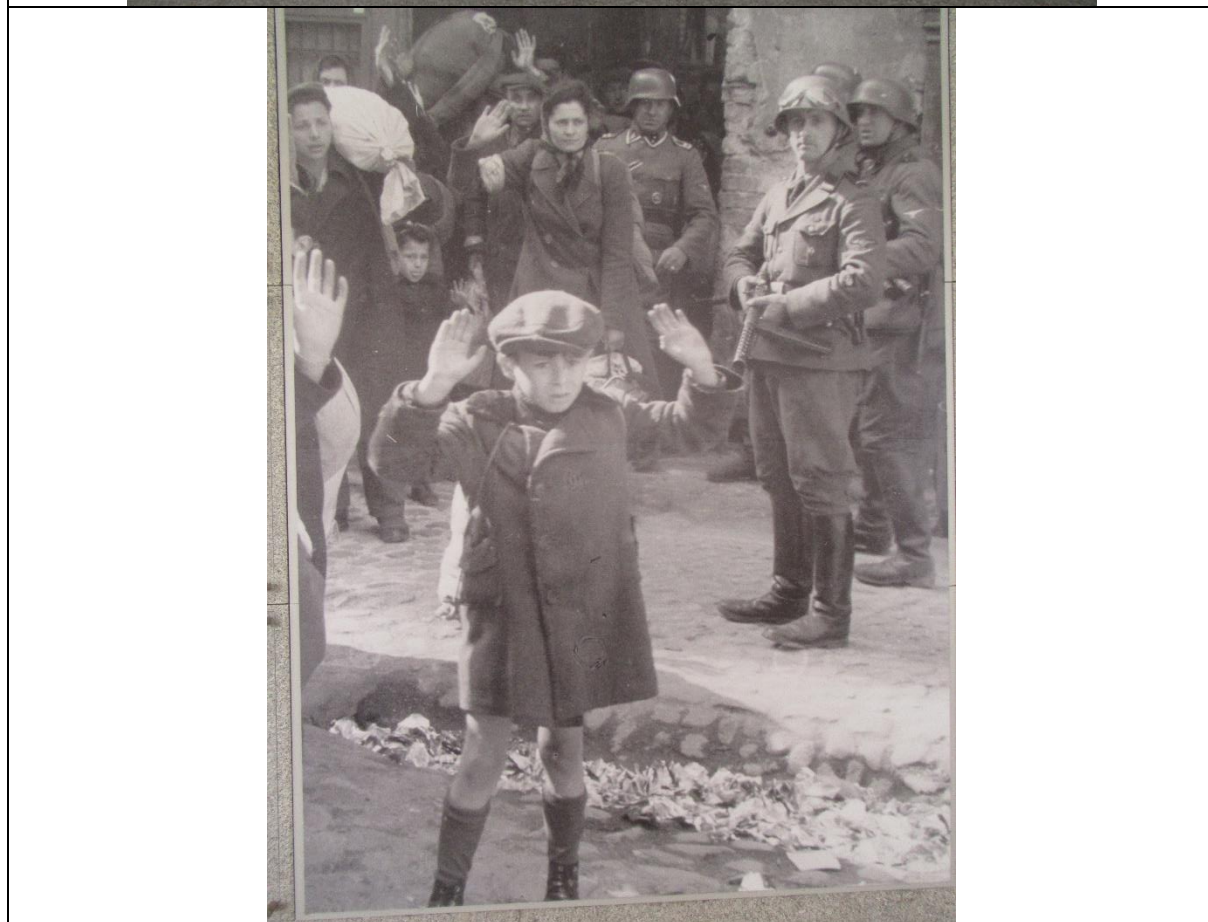
„Przed 80 laty, 4 grudnia 1942 roku, powołano Radę Pomocy Żydom przy Delegaturze Rządu na Kraj. Działając w konspiracji, w imieniu Polskiego Państwa Podziemnego i władz Rzeczypospolitej na uchodźstwie, tworzyła ona ramy instytucjonalne dla spontanicznej i oddolnej akcji ratowania Żydów, śmiertelnie zagrożonych przez Holocaust, który zgotowali im Niemcy” – napisał prezydent Andrzej Duda.

TORUŃ

Park Pamięci Narodowej – miejsce poświęcone Polakom, ratującym Żydów

Jest tam na razie około 18,5 tysiąca nazwisk osób,
których akcje ratowania Żydów zostały udokumentowane.

Niektóre z nich zostały zabite; stosowano odpowiedzialność zbiorową!!!

Matylda Getter będzie Bohaterką dalszego odcinka naszej serii.....

W Parku upamiętniono też Ukraińców ratujących Polaków,

🔄 tvp.info/49336164/otwarto-park-pamieci-narodowej-upamietniajacy-polakow-ratujacych-zydow-wieszwiecej

📺 YouTube 📍 Maps 📺 YouTube 📍 Maps 🗣️ ear

„Zachowali się jak trzeba”. Park Pamięci Narodowej otwarto w Toruniu

W sobotę w Toruniu otwarto Park Pamięci Narodowej upamiętniający Polaków ratujących Żydów w okresie II wojny

🔒 tvp.info/49336164/otwarto-park-pamieci-narodowej-upamietniajacy-polakow-ratujacych-zydow-wieszwiecej

📺 YouTube 📍 Maps 📺 YouTube 📍 Maps 🗣️ ear

P INFO Polska Świat Wideo Biznes Opinie Fact-Checking Oglądaj na żywo Nasze programy **TWOJE INFO**

podświetlone na biało-czerwono.

Podczas uroczystości odczytano list najstarszego żyjącego polskiego sprawiedliwego wśród narodów świata Józefa Walaszczyka, który w trakcie wojny uratował przed śmiercią 53 Żydów.

jestem bohaterem, ale nie zmarnowałem życia”

Nazywany „drugim Schindlerem”, najstarszy żyjący Sprawiedliwy wśród Narodów Świata – Józef Walaszczyk w środę obchodził swoje setne urodziny...

[zobacz więcej >](#)

„Wielkim zaszczytem jest nosić to miano. Gdy spoglądam w przeszłość i wspominam lata II wojny światowej, to widzę ogrom nieszczęść i ludzkich tragedii, widzę podłość i okrucieństwo, ale widzę też niezliczone przykłady ofiarności, poświęcenia i odwagi. Wojna okazała się sprawdzianem ludzkich charakterów” – napisał Walaszczyk w liście, który odczytał szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk.

Rzecznik ambasady Izraela w Polsce Michał Sobelman odczytał list ambasadora Aleksandra Ben Cewiego.

„Należy pamiętać, że antysemityzm, rasizm i ksenofobia będą zagrożeniem dla każdego państwa i jego wartości tak długo, aż raz na zawsze nie zostaną zwalczone” –

Pomnik-fontanna bawiących się dzieci w Bielsku-Białej

La Ramba w Barcelonie, eseista był tam w dzień po zamachu terrorystycznym;
samochodami mordercy zabili też wiele dzieci....

Zdjęcia wykonał eseista Stan Zawiślak.